

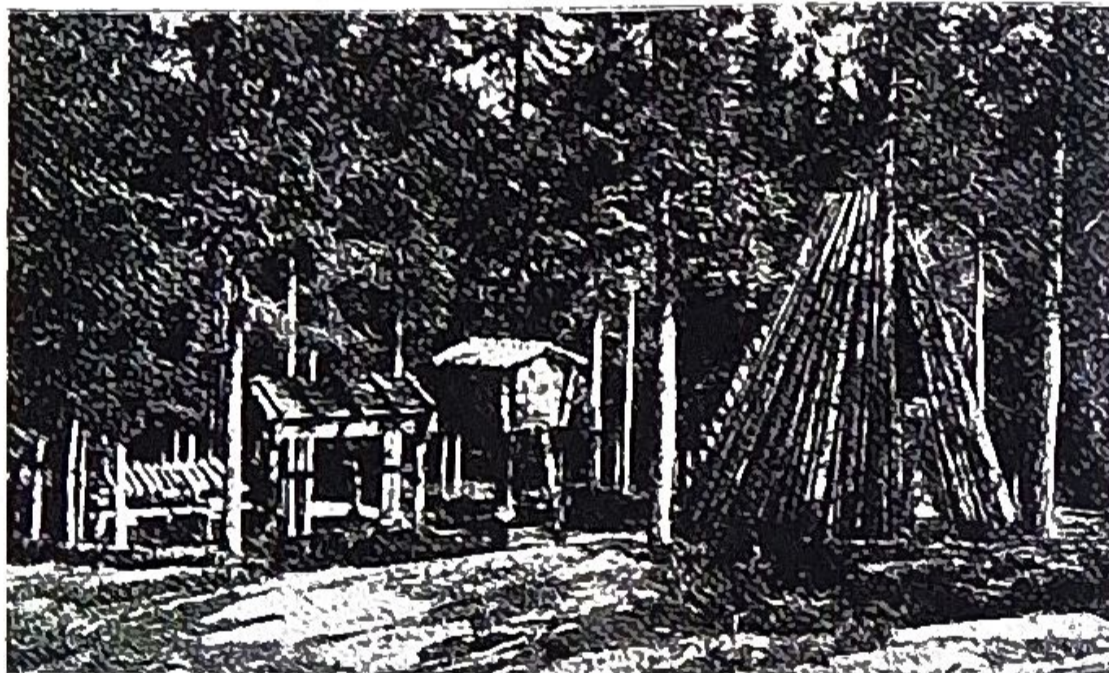
Lappgubben som drager skinnsäcken omkring
 å alla som grinar så stoppar han in
 Han drar dem till kojans i en långande rad
 och låter lappkärningen basa dom bra. 1)

I det här fallet är det troligen frågan om sockenlappen
 som utförde rackarsysslorna.

Som "Gammellappen med säcken" eller "Bualappen" fick han
 uppbära rollen som busen, han motsvarade därvid sotaren i
 Sydsverige. 2)

Attityderna mot de gästade samerna har av de uppgifter
 jag fått, genomgående varit positiva. Ingen har ifrågasatt
 deras betesmarker och vistelse vid kusten.

7. DOKUMENTATIONSBELÄGG FÖR SAMERNAS VISTELSE INOM DET AKTUELLA OMRÅDET.

Lapplägr på Norra Stadsberget. Omkring 1930. Foto:
 Medelpads Fornminnesförening, Bildarkivet. Refot., Industribild
 Inom Fornminnesföreningens parkområde fanns tidigare ett
 litet lappläger. Det låg intill Krönvägen, mellan Röklands-
 gården och Loftboden.

1) Informant J.H.

2) Campell, Åke, Om lapparna i svensk folktradition och etno-
 centrisk. 1953-54. sid 261

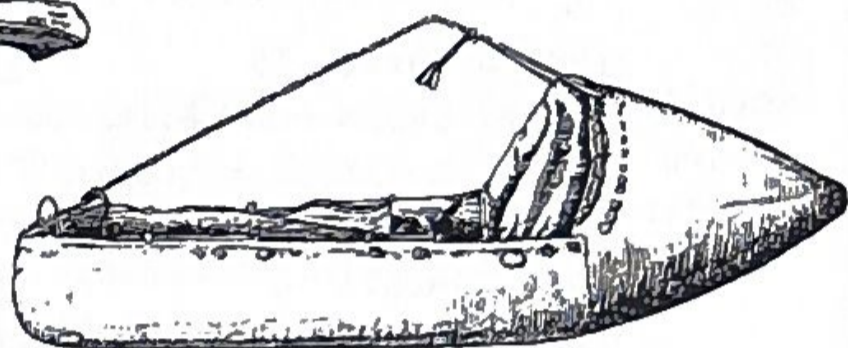
Lägret uppfördes 1912 och bestod av en kåta, en stolpbod, (njalla) ett redskapsskjul, (louve) en matvaruställning, (suongero) och en öppen eldstad. ¹⁾

År 1941 togs samelägret bort med motivering att samekulturen inte hörde hemma i våra trakter. ²⁾

I Hantverksmuseet finns fortfarande kvar en del samiska föremål, bl a en bärkasse för barn, (komse eller gierhkeme ⁺) en mjölkstäva, (naphe) för renmjölkning och vidare finns seldom för dragren samt en del mindre klädespersedlar.

Mjölkstäva

Bärkasse för barn

Teckningar ur Kristoffer Sjulssons minnen. 1979. sid 155 och 209

Sara Kråik har berättat att de körde akja på Norra Stadsberget. ³⁾ Ett minne från den tiden är Lapploken, en benämning som fortfarande finns kvar. Det är en plats inom Fornminnesföreningens område, närmare bestämt mellan Torpsgården och Skyttepaviljongen.

Lapploken är nämnd i Drätselkammarens protokoll från år 1905 och 1906, där det talas om att Lapploken är utarrenderad för sommarslått. ⁴⁾

Även i de centrala delarna av Sundsvalls stad finns namn som påminner om samerna. Mellan Neptunigatan och Fredsgatan finns Rengränd och intill Skönsmons Kyrka ligger Lappgränd.

I Ljustorp finns Renåsen och i Lunde, Lapptorpet. I Tuna finns Lappstenen och Lappbäcken, i Allsta, Lappmyren och i Kovland, Lappbacken. Se vidare Bil 6 och 7

1) Boding, B., Lapplägret. Medelpads Fornminnesförening, 25 år. 1931. sid 29-32

2) Sjöström, H., och Flodén, N.A., Medelpads Fornminnesförening, 75 år. 1981. sid 29

3) Informant S.K.

4) Sundsvalls Kommunarkiv, årgång 1905 § 179, 1906 § 113

+) Se ordförklaringar Bil 1

Andra dokumentationsbelägg för samernas vistelse vid kusten kan man finna i födelseböckerna.

Följande uppgifter är hämtade i födelseböcker hos SVAR, Svensk Arkivinformation i Ramsele. 1)

Ur födelsebok från Ljustorps församling

1868 Januari 28 Karl
 Fader: Lappmannen Nils Larsson Fuske
 Moder: Elsa Kajsa Ersdotter
 Pojken döptes i Alnö socken av komminister J.F. Bergström

1878 Januari 19 Emma Kristina
 Fader: Lappmannen Erik Erson Törnlund
 Moder: Kajsa Stina Lodin i Ester Frötuna

1883 Januari 6 Johan Wilhelm
 Fader: Lappdrängen Klövs Jon Jonsson Wilhelmina
 Moder: Elsa Sofia Thomas Jonsson

1889 Januari 10 Axel Viktor
 Fader: Lappmannen Anders Jakobsson Åsäng
 Moder: Anna Margareta Lodin

1895 December 31 Bror Bernhard
 Fader: Lappmannen Jonas Sivert Thomasson Hässjö
 Moder: Anna Margareta Fjellström

Ur födelsebok från Sättna församling

1881 Januari 6 Kajsa Sofia
 Fader: Lappmannen Pål Pålsson Frostviken
 Moder: Sigrid Nilsson

Ur födelsebok från Tuna församling

1894 Mars 4 Torkel Engelsbert
 Fader: Lappen Nils Olof Andersson Wilhelmina
 Moder: Lappdottern Gunilla Andersdotter

1) SVAR Svensk Arkivinformation, Ramsele 1984.

Ur födelsebok från Tynderö församling

1881 Mars 7

Elsa Elvira

Fader: Lappman Nils Peter Nilsson 56 år Frostviken

Moder: Stina Thorkelsson 47 år

1888 December 21

Olof

Fader: Lappman Anders Thomasson 65 år Ornäsfjäll

Moder: Maja Lisa Olofsdotter 41 år

I födelseböcker från Sköns församling under tiden 1873 - 1889, månaderna december till mars är inga noteringar om barn som är födda med samiska föräldrar.

Uppgiften ur födelseboken från Anundsjö församling, som ligger i Ångermanland, har tagits med för att belysa vikten av de sociala banden inom släkten. Dopvittnena är sannolikt knytta till barnets föräldrar genom släktskapsförhållanden.

1867 Januari 29

Brita ElisabethFader: Skattelappen ⁺) Lars Larsson Marsfjellet

Moder: Elsa Sigrid Jons Dr Wilhelmina

Dopvittnen: Kyrkoherde Erik Julin och hustrun i Anundsjö.

Skattelappen Thomas Klementsson och hustrun i Ljusfjellet.

Sprintarlappen ⁺) Thomas Larsson och hustrun sprintarlapp.

Sprintarlappen Klement Nilsson med son och

Christoffer Klementsson, alla från Wilhelmina socken.

Döpt av Erik Julin den 19/2.

Hustrun kyrktagen härstädes den 24/2 1867. 1)

Gruppfoto av
samebarn. Axel Höijer
Fotoateljé, Sundsvall
Foto: Nordiska Museet
bildarkivet nr
21.279 b.

21.279 b.

2.14/2 1878.

1) SVAR Svensk Arkivinformation, Ramsele 1984.
+) Se ordförklaringar Bil 1

AXEL HOJER.

21.241 b 4/4/a 1878

AXEL HOJER.

21.241 c 4/4/c 1878

Samer vid Medelpads-kusten. Personernas namn och data är okända.
Foto: Nordiska Museet, Bilderkivet foto nr 21.241 b och 21.241 c.

I gamla tidningslägg och tidningarnas egna sammanställningar av årgångar under en längre period, kan man finna korta notiser om lapparnas vistelse i Sundsvalls-trakten.

"Den 18 - 19 februari 1899 hölls i Sundsvalls stad stora nationella skidtävlingar.

Prislistan fick följande utseende, 96 km :

1. Lappmannen Lars Olofsson, Arvidsjaur,	8.41.46
2. C. Johansson, Tunadalens I.F.,	9.13.54
3. Nybyggaren E.A. Grubbström,	9.16.17 1)

"En skidlöpare i fattigdom.

Vid den nationella skidtävlingen i Sundsvall år 1899 erövrades å 96 km. konungens hederspris, en dryckeskanna av silver av nybyggarlappen Lars Olofsson från Tallnäs, Arvidsjaur socken.

1) Västernorrlands län i ord och bild. 1965. sid 334

Olofsson, som befinner sig i fattiga förhållanden, har nu hos K 13 i Luleå sökt tillstånd att avyttra denna dryckeskanna genom lotteri. I hans hemtrakt finnes icke utsikt att för lämpligt pris kunna försälja den. K 13 har emellertid icke funnit skäl för att lämna bifall till denna ansökan." 1)

"Renslakten i Bydalen.

Den sedvanliga renslakten i Bydalen, Skön, har i år ej varit så livligt besökt som fallet plägar vara.

Inalles har blott 200 djur slaktats." 2)

Övrig dokumentation bil 8 och bil 9

1) Västernorrlands län i ord och bild. 1965. sid 334

2) Notiskavalkad i ord och bild 1900 - 1950 del 1,
Nya samhället(Nya dagbladet 1912)

8. SAMMANFATTNING

Syftet med min uppsats har redovisats i förordet. Utöver försök till rekonstruktion av samernas vandringar har jag även försökt bilda mig en uppfattning om hur man bland den bofasta befolkningen såg på samernas vistelse vid kusten.

Samerna hade sin sedvanerätt till vinterbete vid våra trakter och följaktligen fanns ingen anledning att anmäla sig hos någon myndighet. De officiella uppgifterna är sparsamma, några har redovisats under rubriken Dokumentationsbelägg.

Jag hade hoppats finna en del uppgifter i de nu så populära hembygds- och byaforskningarna, typ "gräv där du står" men uppgifter om samernas flyttningar har med få undantag ej nämnts.

Detta har fått mig att undra om kustbefolkningen av någon anledning medvetet uteslutet omnämmandet av dessa kontakter. Vid mina personliga sammanträffanden med den bofasta befolkningen och med samer som haft sitt vinterviste här, försvann alla tankar om tänkbara kulturkonfrontationer mellan dem, då det från båda parter sida fanns enbart positiva omdömen om den andre.

Några Sundsvalls-bor uppehåller fortfarande kontakten med sina gamla vänner bland samerna.

Bristen på skriftliga uppgifter om samernas uppehåll vid olika platser i Sundsvalls-distriktet, beror enligt min uppfattning på att deras besök ansågs så naturliga att det ej föranledde några noteringar annat än i speciella fall.

Samerna har i sen tid organiserat sig. Först år 1904 bildades den första sameföreningen i Sverige. Den drivande kraften inom föreningen var Torkel Tomasson.

År 1950 bildades Svenska Samers Riksförbund (SSR). Medlemmar i förbundet är samebyar och sameföreningar.¹⁾

Samernas egen tidning "Samefolket" utkom för första gången 1919. En föregångare fanns i den några år tidigare utgivna tidskriften "Fjällets budskap", utgiven av den norske samer Daniel Mårtensson,²⁾ som även startade Samernas Landsförening

1) Røung, Israel, Samerna i historien och nutiden. 1982, sid 196

2) Røung, Israel, Samerna i historien och nutiden. 1982, sid 144-45

i Norge. Hans son, Paul Danielsson var formann under åren 1949 - 1957. Paul Danielsson sammanbor nu med Sara Kråik som sedan 30 år tillbaka varit änka.

Samerna, som är en etnisk minoritet inom den samlade befolkningen, måste som svenska medborgare ha rätt till möjligheten att utveckla de näringar som är traditionellt samiska och som är baserade på den samiska kulturen.

SSR:s högsta beslutande organ är det årliga landsmötet. Landsmötet speglar samernas situation och är grunden för den samepolitiska linjen i aktuella frågor.

Exempel på landsmötesfrågor under de senaste åren:

- Samernas kultur och näring i utveckling: Mål och medel.
- Näringsliv och sysselsättning i sameområdet.
- Samernas bosättning och sameundervisningens elevunderlag.
- Rättskampen: Skattefjällsmålet och andra rättigheter.
- Turism och rekreation i sameområdet.
- De samiska näringarnas betydelse i samhället - rennäringens framtid. ¹⁾

1977 bildades Västernorrlands Sameförening. Enligt föreningens stadgar vill den bl a verka för; att främja kunnigheten i slöjd, bevara det samiska språket, stödja samernas strävan för utveckling av sitt näringsliv och stödja kunskapen och akningen för den samiska kulturens egenskaper och värde samt stödja samernas internordiska strävanden. ²⁾

Hur kommer framtiden att gestalta sig för samerna?

Det finns fortfarande många frågor som väntar på en lösning. Alla som är intresserade kan i dag följa utvecklingen via radio och TV där det utförligt redogjorts för skattefjällsmålet och där det nu talas om den fjällnära skogen, renbeteslagen och andra för samerna vitala frågor.

Samernas vintervistelse vid Medelpadskusten har upphört, delvis på grund av samhällsutvecklingen med ökat bostads-

1) SSR informerar nr 3, 1983. sid 4

2) Nils Svonni, Västernorrlands Sameförening,

byggande, nya vägar, industrialism, ökad trafik och ändrade levnadsförhållanden det sistnämnda gäller både för samerna och den bofasta befolkningen vid kusten. Kvar finns minnet hos ett fåtal personer om en tid som kanske var som Sara Kråik beskrev den "det var hårda tider - men människorna var snälla mot varandra."

Teckning ur Schefferus: Lappland sid 330

KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

TRYCKTA KÄLLOR

- Baudou, Evert, Samernas invandring till Sverige ur arkeologisk synpunkt. Sameforskning i dag och i morgon. Rapport från symposium rörande den samiska kulturen, 19 - 20 november 1973 i Nordiska Museet. Stockholm 1974.
- Campell, Åke, Från vildmark till bygd. Uddevalla 1948. sid. 79-141, 225-264.
- Campell, Åke, Om lapparna i svensk folktradition och etnocentrism. Utkast till ett forskningsprogram. Svenska landsmålen 1953-54. Uppsala. sid. 253-274.
- Christiansson, Hans, Hur länge har samerna funnits i Jämtland och Härjedalen? Jämten 1969. Östersund 1969. sid. 25-37.
- Duben, G., von, Om Lappland och lapparne. 1873. 2:a uppl. red. av Jan Garnet. Östervåla 1977.
- Ersson, Boris och Hedín, Birgitta, Sámit. Samerna och Nordkalottens folk. Jyväskylä, Finland 1977.
- Fellman, Jakob, Anteckningar under min vistelse i Lappmarken. Hangö 1978.
- Fjellström, Ph., Anpassning och egenart. Kulturkonfrontation och assimilationsproblem på nordskandinaviskt område. Norrbottens museum 1970.
- Fjellström, Ph., Samisk folkkonst. Nordisk folkkonst red. Sigfrid Svensson. Lund 1972. sid. 111-125.
- Huss, E., Jämtlandslapparnas renbetestrakter 1959. Utredning rörande renbetestrakter för lapparna i Jämtlands och Kopparbergs län med bilaga av Abramham Staaf verkställd utredning angående samernas flyttningar 1919. Protokoll förda under 1922. Sid. B 3, B 13, B 19, B 20. Östersund 1959.
- Lundgren, Åke, Gudaberget. Avesta 1982.
- Lundgren, Åke, Trollknuten. Avesta 1984.
- Magnus, Olaus, Historia om de nordiska folken. Tjugusjätte kapitlet. Utgiven av Institutet för folklivsforskning. Malmö 1982. sid. 803-806.
- Manker, Ernst, The nomadismen of the Swedish Mountain Lapps. The siidas and their migratory routes in 1945. Acta Lapponica nr 7. Uppsala 1953. sid. 214-249.
- Manker, Ernst, Förhistoria under kåtans rökfång. Svenska Turistföreningens årsskrift 1946. Stockholm 1946. sid. 117-151.

Pettersson, D.P., Kristoffer Sjulssons minnen. Om Vapstenlapparna i början af 1800-talet. Red. av Louise Bäckman och Rolf Kjellström. Acta Lapponica nr 20. Nordiska Museet. Stockholm 1979.

Pålstig, Johan, Myten om Lappland. Stockholm 1963.

Rosendahl, Sven, Den femtonde hövdingen. Lund 1977.

Ranta-Rönnlund, Sara, Nájder. Berättelser om trollkarlar och trollidom i sameland. Malmö 1972.

Ruong, Israel, Samerna i historien och nutiden. 4:de uppl. Stockholm 1982.

Rönn, Gunnar, Sameland. Stockholm 1960.

Schefferus, Johannes., Lappland. Övers. från latinets av Henrik Sundin. Acta Lapponica nr 8. Uppsala 1956.

Svanberg, Ingvar, Sockenlappar. Etnologiska institutionens småskriftsserie nr 31. Uppsala 1981.

Svensson, Tom, G., Frostvikens mellersta sameby. Jämten 1969. Östersund 1969. sid. 79-109

Wallquist, Einar, De tolv månaderna. Stockholm 1953.

SMÅSKRIFTER OCH TIDNINGSKLIPP.

Sundsvalls Tidning. Årgångarna 1932 - 1934. Notiser.

Tunabygdens Program och medlemsblad för Tuna Hembygdsförening nr. 14. 1962. "Lappbröllopet i Tuna" av sign H.N.

Notiskavalkad i ord och bild 1900-1950, del I. Nya Samhället.

Västernorrlands län i ord och bild. Göteborg. 1965.

Västerbotten nr 3 1977. Västerbottens läns Hembygdsförening. Ågren, Katarina. Samiskt dräktskick i Västerbotten. Umeå 1977. sid 184.

SSR (Svenska samernas riksförbund) informerar, nr 3, 1983.

Medelpads Fornminnesförening 1906 - 1931. 25 år. Boding, Bror, Lapplägret. Sundsvall 1931. sid 29-31.

Medelpads Fornminnesförening 75 år. Sjöström, Harry och Flodén N.A. Sundsvall 1981. sid 29.

OTRYCKTA KÄLLOR

Fjellström, Ph., Samernas samhälle i tradition och nutid. (i stecil under tryckning)

OTRYCKTA KÄLLOR

Intervjumaterial insamlat av författaren under sommaren 1984. Skriftligt material, kassettbandinspelningar och foton i författarens ägo.

And.Petter Andersson, f.1888	Ålderdomshemmet, Lit	A.P.A.
Bengt Andersson, f.1917	Edsåker, Ljustorp	B.A.
Evert Bergsten, f.1911	Bäräng, Tynderö	E.B.
Anna Bergström, f.1912	Sundsvall	A.B.
Gunnar Englund, f.1897	Alnö	G.E.
Linda Eriksson, f.1917	Västbo, Kvissleby	L.E.
Gösta Hansson, f.1912 o. Anna Hansson	Målsta, Matfors	G.H.
Henning Högberg, f.1897	Fjäl, Bergeforsen	H.H.
Jan Högberg, f.1947.	Bergeforsen	J.H.
Olle Klementson, f.1901	Tåsjögården, Tåsjö	O.K.
Sara Kråk, f.1913 o. Paul Danielsson	Ljungdalen	S.K.
Jonas Källström, f.1900	Baggnäsgården, Stöde	J.K.
Emil Nilsson, f.1915	Härbergsdalen	E.N-n.
Erik Nordvall, f.1912 o. Ingrid Nordvall,	Vivsta, Matfors	E.N.
Signe Olofsson, f.1909	Boda, Lit	S.O.
Jakob Renander, f.1906 o. Laura Renander,	Undersåker	J.R.
Gottlow Wiklander, f.1903	Stångrid, Tynderö	G.W.
Ingemar Wiklund, f.1922 o. Mary Wiklund,	Allsta, Klingsta	I.W.
Aina Thunå, f. 1919	Sundsvall	A.T.

ARKIV OCH MUSEUM

Folkrörelsearkivet, Sundsvall, Bd 39, Alnö sn, Gunnar Englund
 Medelpads Fornminnesförening, Sundsvall, Bildarkivet foto Lappläger
 Nordiska Museet skrivcentral, Hoting, Bildarkivet
 foto nr 21241 b.14/6 1878 man och hustru med barn
 foto nr 21241 c.14/6 1878 tre flickor
 Lantmäteriverket, (ortsnamn med samisk anknytning) Gävle
 Sundsvalls Museum, Bildarkivet, Sundsvall foto nr 12241-1
 SVAR Svensk arkivinformaton, Ramsele, utdrag ur födelseböcker
 Sundsvalls kommunarkiv, Sundsvall. Utdrag ur fullmäktige-protokoll

ANDRA KONTAKTER FÖR RÅDFRÅGNING I ÄMNET.

Rolf Kjellström, Nordiska Museet, Stockholm
 Jean Nordin, Lantmäteriverket, Gävle
 Jan Rahile, Jämtlands Läns Museum, Östersund
 Nils Svonni, Västernorrlands läns Sameförening, Sollefteå
 Ingvar Åhrén, Kulturnämnden, Härnösand

ORDFÖRKLARINGAR

sid 15 tiqqarlappar eller fattiglappar saknade renar eller ägde endast så få att de ej kunde leva av sin hjord. De tog anställning hos de rika som någon slags statare och arbetade för ett större eller mindre antal renkor, som de ägde rätt att mjölka för egen räkning. De kunde under vintern färdas omkring bland nybyggarna och ibland även stanna över sommaren och arbeta hos den bofasta befolkningen.
Kristoffer Sjulssons minnen sid 57, 255, 274.

sid 6 vaja, allmänt ord för renko.

sid 6 kippla, uttrycket användes bland Jämtlands-samerna. I norrbottnen hette det knafra kalvarna. Man lägger en björkpinne i kalvens mun. Pinnen är spetsad i bägge ändarna och räcker ett par cm ut på vardera sidan om kalvens mun. I de båda ändarna är fästade en snodd som knyts samman i nacken. Denna munkavel hindrar kalven från att dia renkon.
Kristoffer Sjulssons minnen sid 243-244.

sid 9 hästqetare, samer som hade få eller inga renar, tog under somrarna tjänst hos bönderna för att vakta deras hästar.

sid 9 rajd, rajo, vid vandring mellan vistena spänns körrenar för akjorna. Främst går en tam oxa. Köroxarna ordnas i en rad efter varandra. Den efterföljande oxen fästes i den föregående oxens akja. Varje rajd slutar med en otam oxe. Genom det motstånd denne gör håller han tillbaka när rajden går utför backar och bergsslutningar samtidigt vinner man att han tämjes.

Kristoffer Sjulssons minnen sid 261

sid 23 qierhkeme (kärkem) har blivit ett vedertaget ord i den svenska dialekten.

Kristoffer Sjulssons minnen sid 324

sid 25 skattelapp, innehavare av skatteland.

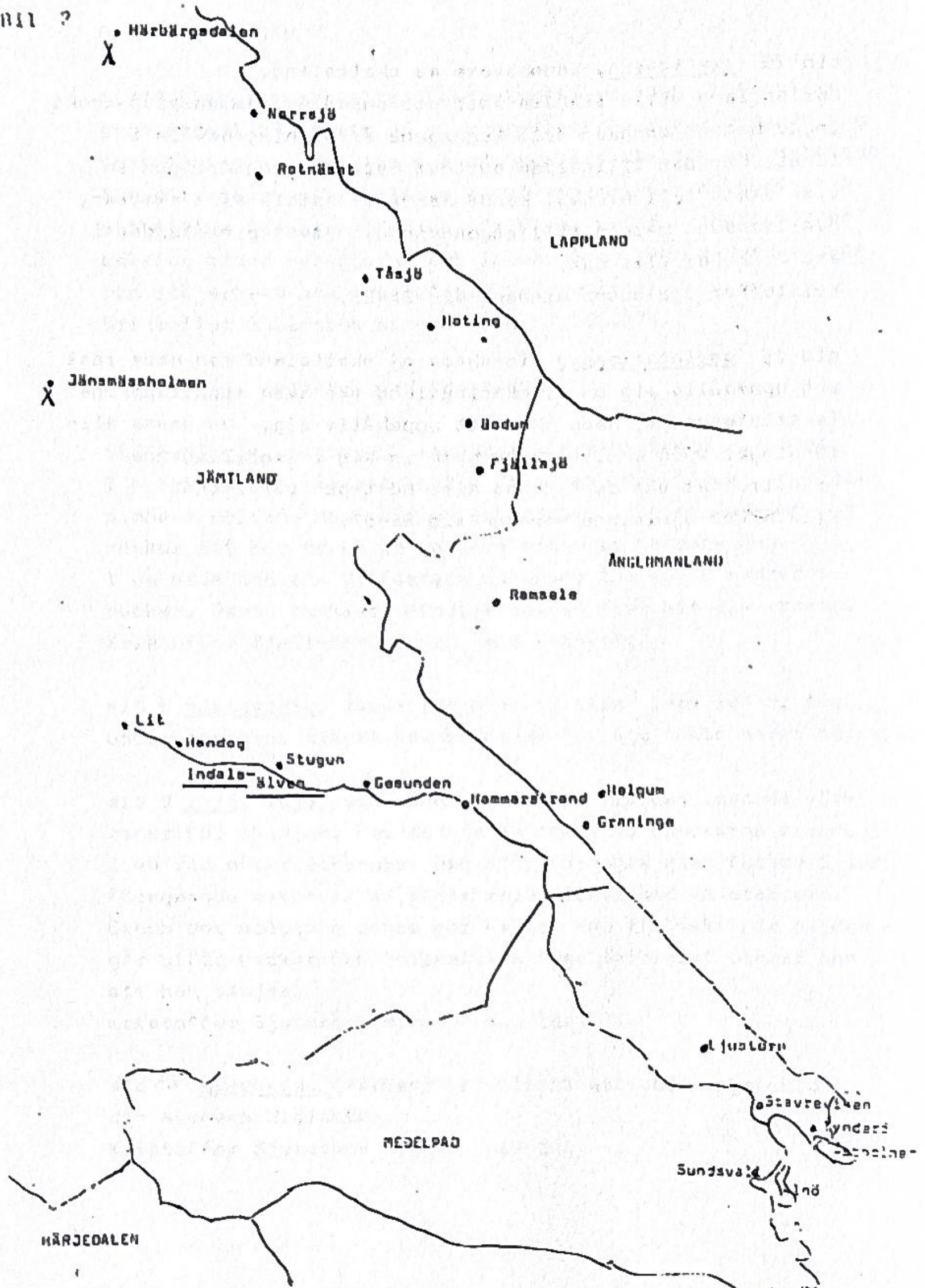
När en lapp ville erhålla rätt att ensam nyttja en viss trakt ingav han en ansökan till Konungens Befallningshavare i länet. För det tilldelade området betalade han årligen en viss skatt till kronan. Kunde han inte betala sina skatter, överlämnades marken till någon annan. Oftast gick landet i arv från far till son.

Kristoffer Sjulssons minnen sid 54-55.

sid 25 sprintarlappar innehade ej skatteland men hade rätt att uppehålla sig på allmänningsland där även landslapparna (skattelapparna) hade rätt att uppehålla sig. Om dessa allmänningar voro små, fick de hyra in sig i landslapparnas gränstrakter där de fick ha sina höst- och vårvisten.

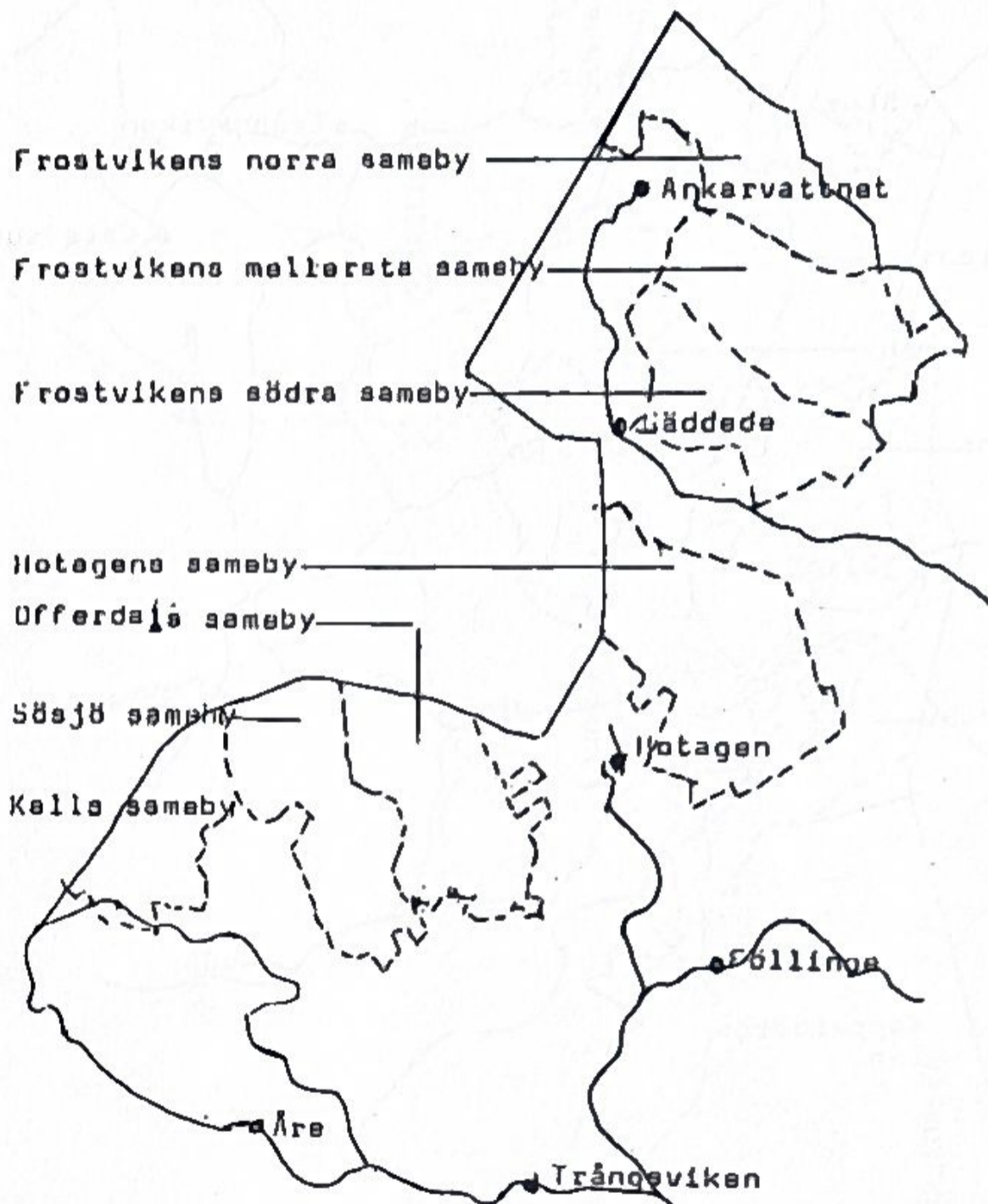
Kristoffer Sjulssons minnen sid 56-57.

111 ?

Karte av författaren med förlaga av Texaco bilatlas. 1983

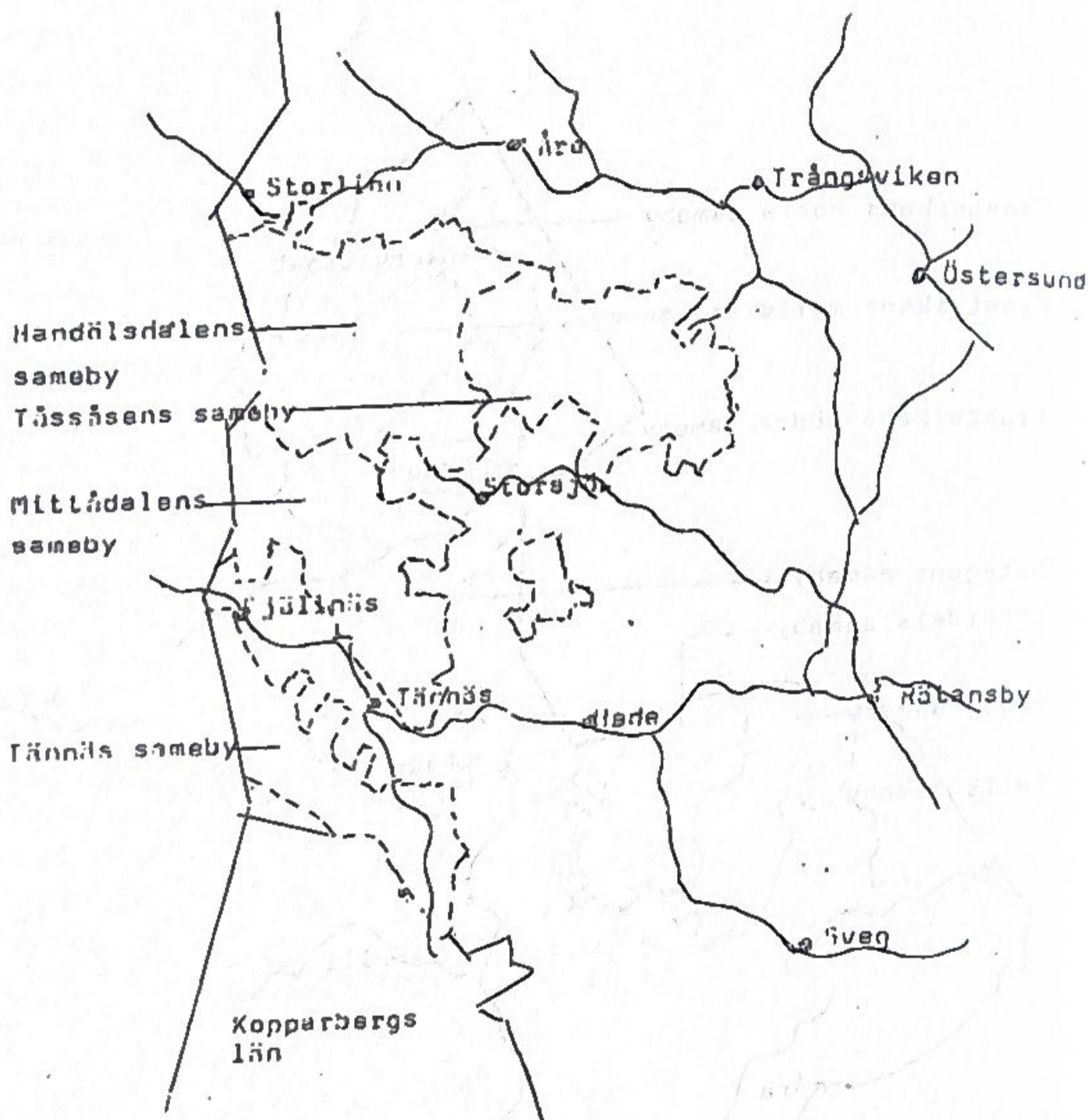
ÖVERSIKTSKARTA I
Renbetesfjäll i
Jämtland och Härjedalen.

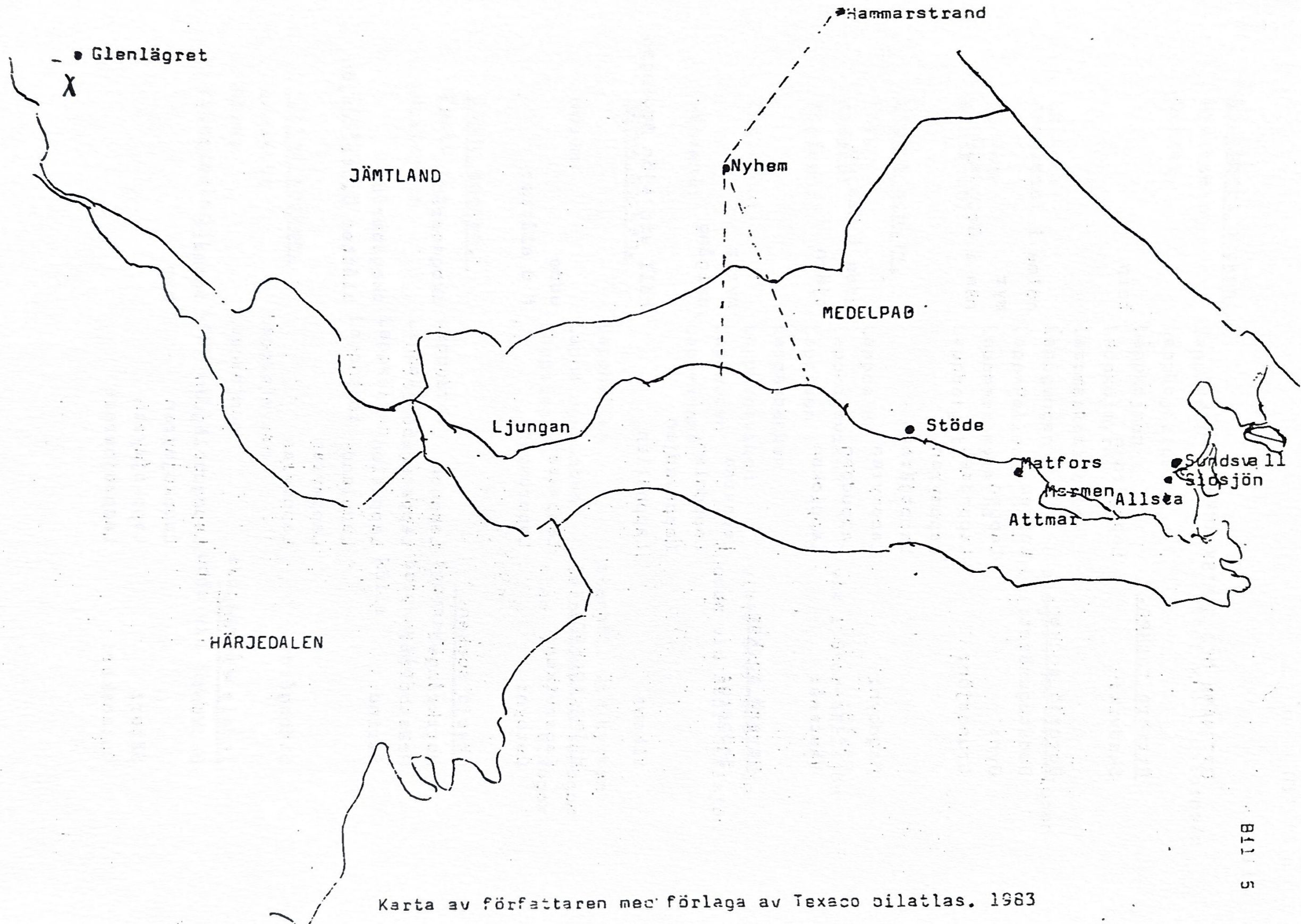
Kartan ingår i häftet

FISKE utgiven av Lantbruksnämnden i Jämtlands län, 1982.

ÖVERSIKTSKARTA
Renbetesfjäll i
Jämtland och Härjedalen

Kartan ingår i häftet
FISKE, utgiven av Lantbruksnämnden i Jämtlands län 1982.

Karta av författaren med förlaga av Texaco bilatlas, 1983

ORTSNAMN MED SAMISK ANKNYTNING.

Attmars socken.

Skedvik:

Lappgården

torp

Borasjö socken.

Bødstugunäset:

Lappen

holme i Torringen

Byn:

Lappen

myr

Grundsjön:

Lappnäset

näs i Grundsjön

Lappmyran

Lapptjärnen

Magdbyn:

Lappmyran

udde i Råsjön

Råsjö:

Lappudden

tjärn

Västana:

Lapploken

Haverö socken.

Snöberg:

Lapparna

myrar

Lappdalen

dalgång

Lappsvedjan

Viken:

Lapphällan

häll vid sjön Medingen

Holms socken.

Fagerviken:

Lappnäset

udde

Östbyn:

Lapprumpan

f d slätter

Hässjö socken.

Norrkrånge:

Lappmon

skogsområde

Prästbolet:

Lappstegaberget

Strind:

Lappkälen

skogsområde

Lappland

slätter Ö.Strindsjön

Lappmyran

Stäbbgård:

Lappmyran

Indals socken.

Backen:

Lappgubblägdan

ägomark

Lappkojmyran

myr

Säter:

Lappkojmyran

Östanskär:

Lappkojberget

Ljustorps socken.

Hjörkom:	Lappnäset	slätter vid Ljustorpsån
Edsta:	Lappkojberget	
	Lappkojmon	
	Lappkojmyran	
	Lappmarksblätten	
Lagfors:	Lappgungan	skogsområde vid Glupen
V. Roten	Lapp-Pellesknippen	höjd
Bredsjön:	Lappmarksmyrarna	
	Lappberget	

Lidens socken.

Flygge:	Lappdalen	
Klärko:	Lapphagaviken	vik i Stor-Vallsjön
Rigåsen:	Lappåsen	
	Lappåsbäcken	
Skälsjön:	Lapphagaviken	vik i Stor-Skälsjön
	Lappudden	udde vid Stor-Skälsjön
Västanå:	Lapp-Annaån	

Sköns socken.

	Lapphällan	stenhäll vid kyrkan
Högom:	Lappstugutomten	terrängområde V. Högom
	Lappstenen	sten V. Högom

Stöde socken.

Edsta :	Lappgården	ägomark
Hullsjön:	Lapphällan	bergknalle
	Lappkällan	källa
Ulvsjön:	Lappnäset	

Sättna socken.

Lövsätt:	Lappkojmyran	
Nora:	Lappkojmon	skogsområde
Ytterkovland:	Lappnäset	udde vid Sättnaån

Timrå socken.

Fröland:

Lunde:

Norrberge:

Svedje:

Lapphemsmyran

Lappoberget

Lapptorpet

Lappmon

del av Skeppsholmen

Tynderö socken.

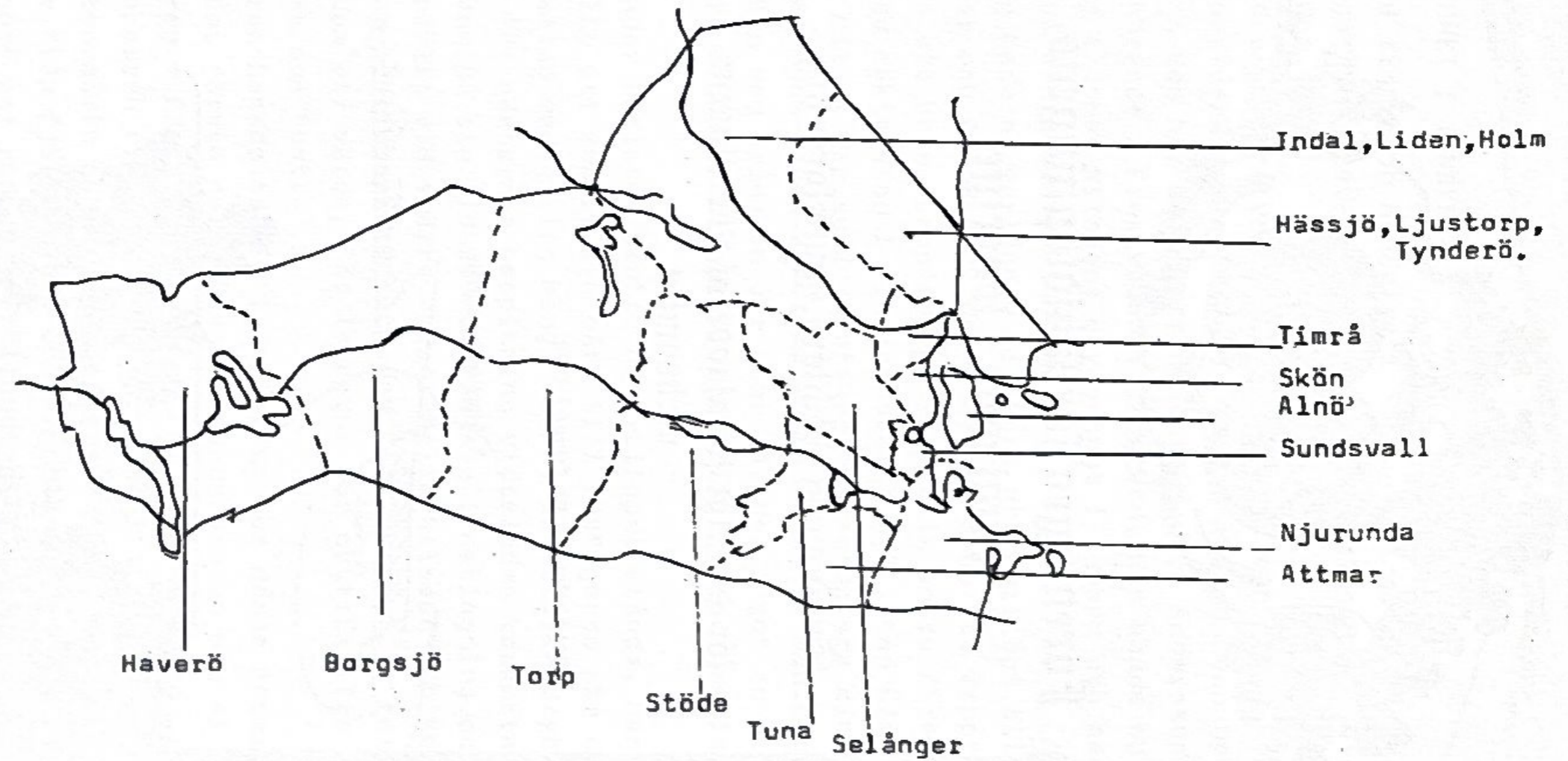
Mällby:

Lappsundet

Lappmyran

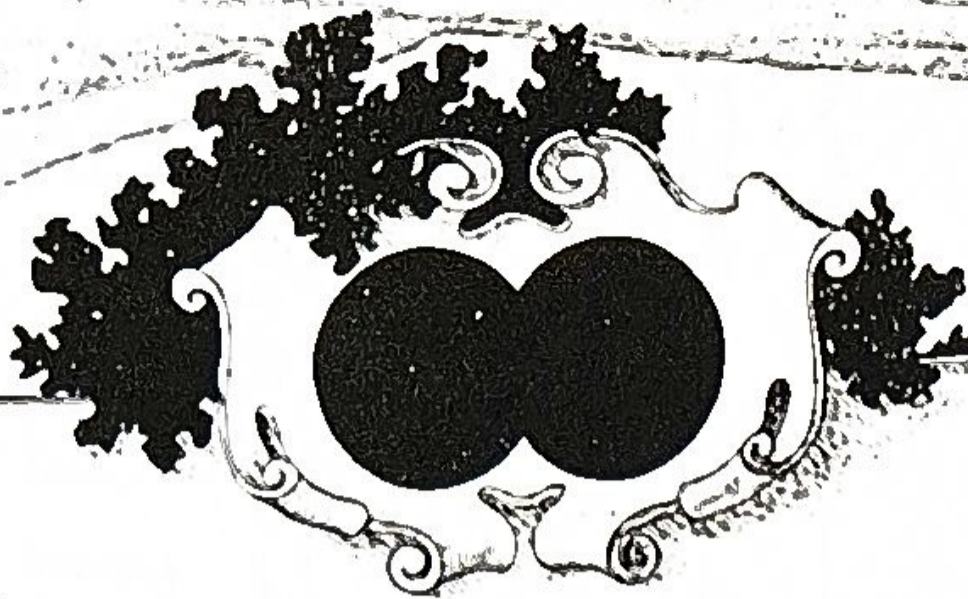
f d fiskeläge NV Klubbhamn

Källa: Lantmäteriverket, Gävle.

Karta ur

Arbetsbok om Medelpad. Sölve Carlander. Gävle 1959.

Föreningen för Skidlöpningens främjande i Sverige

III

Sundsvalls Militära skytteförening

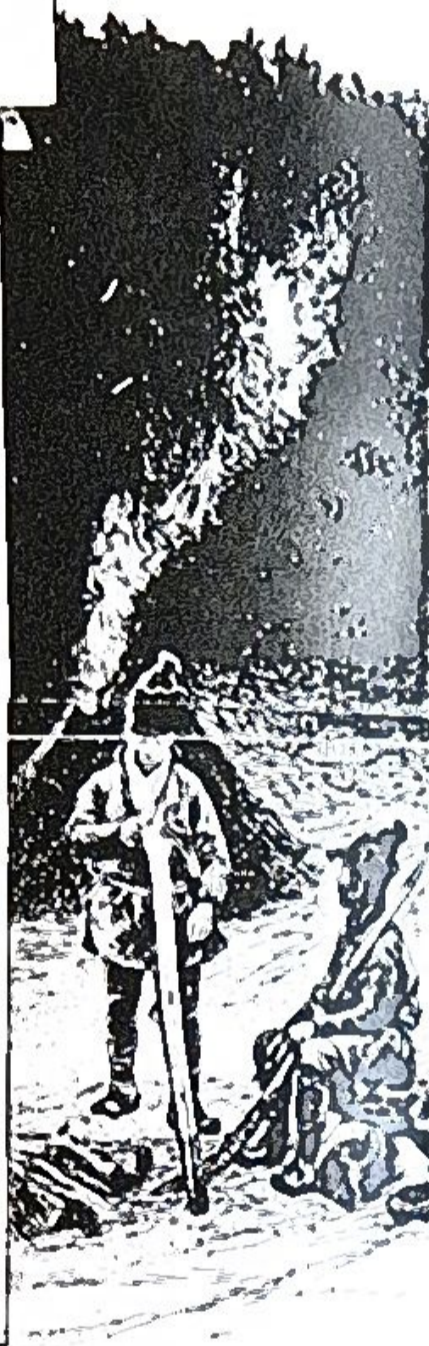
för kraftigt främjande af Föreningens
verksamhet

Stockholm den 24 februari 1908.

Å Skytteförenings ägare:

Sundström
Ordförande

Christian Stenlund

Ovenstående diplom äga av Sundsvalls Skytteförening.
Bakgrunden till motivet kan vara, antingen ett den i Stockholm förknippat
Sundsvalls-treäten med samer eller ett man ser samerna som ett skidåpande
folk. Oavsett hvilken bakom motivet, är det ett vackert diplom.

LAPPBRÖLLOPET I TUNBYN

Våren 1899 timade en händelse i Tunbyn som man än i dag kan höra gamla "utadalingar" tala om, nämligen lappbröllopet på Mon.

På den tiden var det vanligt att lapparna vintertid kom hit till kustområdena med sina renar och så skedde även denna vinter. Renägaren i den här berättelsen hette Anders Andersson och var hemmahörande i Frostviken i Jämtland. Han bodde nu med sin familj i Jonas Nilssons bryggstuga i Tunbyn och hade sin renhjord på södra sidan Ljungan.

Hans dräng hade nu en längre tid haft ett gott öga till hans enda dotter och följderna av denna kärlek blev att lappflickan nu väntade ett barn. Lappfadern, inte olik andra fäder på den tiden, blev mäktigt vred i sin lappavarta själ, men måste trots sin ilska bita i den sura rensteken och acceptera sin blivande måg, samt som tröst i förtretet smälla till med ett riktigt bröllop. Men som brådskan var stor var det inget annat att göra än att ordna bröllopet i deras tillfälliga hemvist i Tunbyn.

Hos Alexander Carlsson skulle nu bröllopet stånda. Han var inte ovillig att ställa sin gård till förfogande när det hade utlovats kalas med riklig mängd av mat och starka drycker. Att svara för gästernas bespisning vidtalades kockmästaren Karin Lindbom, som på sin tid var en mästare i matlagning och således ousbärlig vid större kalas. Kalle Nilsson och Kalle Vestros var bröllopspelmän och dom fick gnida sina felor för allt vad dom var värda, för lapparna var outtröttliga när det gällde dans och fest.

Men bekymren hopade sej in i det sista för denne Anders Andersson. För det första nedkom den blivande bruden med sitt barn tre dagar före bröllopet och för det andra hann inte lysningspapperen från hemkommunen komma i tid, så återbud till prästen måste sändas. Men eftersom inbjudna släktingar och vänner från fjällvärlden börjat anlända och bybor och grannar gjort sej redo för bröllopet gick det inte att ändra på tillställningen. "Kock-Kare" hade med hjälp av allt renkött lagat till ett riktigt bröllopsbord som kom de många gästerna att gapa i pur förvåning.

MFF16408

4b 7/5

4b 7/5